Gemeente Amsterdam

Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Commissie Persoonsgegevens

Aan de directeur van de GGD Amsterdam,
de heer P. van der Velpen en de heer 5.1, 2, e ,
manager IV Sociaal
C.c. de Stedelijk Directeur Sociaal, de heer E. ten Hulsen
C.c. de CIO, de heer J. Flippo,
C.c. de heer 5.1, 5.1, 2, e , privacy coördinator Cluster Sociaal

Datum	13 april 2017
Ons kenmerk	U17033
Behandeld door	Mw. 5.1, 2, e
Doorkiesnummer	5.1, 2, e
Faxnummer	nvt
E-mail	5.1, 2, e @amsterdam.nl
Bijlage	1
Onderwerp	Advies Commissie Persoonsgegevens Amsterdam over de zelfredzaamheidsmatrix

Geachte heer Van der Velpen en heer 5.1, 2, e ,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 9 maart 2017 was u, de heer Van der Velpen, namens de gemeente Amsterdam aanwezig en ook de heer 5.1 5.1, 2, e (onderzoeker GGD), mw. 5.1, 2, e (GGD) en de heer mr. 5.1, 5.1, 2, e (privacy coördinator Cluster Sociaal).

Bij het agendapunt "Zelfredzaamheidsmatrix " is het volgende besproken.

U hebt helder uiteengezet dat er verschillende producten zijn ontwikkeld waarbij van het instrument 'Zelfredzaamheidsmatrix' (hierna: ZRM) gebruik wordt gemaakt. Het gaat om de ZRM, Mijn ZRM, ZRM Digitaal en de ZOOM-database.

De ZRM is ontwikkeld om te komen tot een goed en tijdig hulpaanbod en als instrument dat onafhankelijk is van de opleiding en ervaring van de professionele hulpverlener. De resultaten zijn ook van betekenis voor het ontwikkelen van beleid omdat men meer inzicht krijgt in subpopulaties en daardoor beter maatwerk kan leveren. De matrix is inmiddels volop in gebruik in Amsterdam en andere gemeenten voor screening, behandelplanning en andere toepassingen.

Uw advies is om elk domein in de matrix aan de orde te stellen om te kunnen vaststellen of zich in dat domein al dan niet problemen voordoen. Dat ondersteunt ook de integrale aanpak in het sociaal domein. Door de ZRM op verschillende momenten af te nemen, kan vervolgens het effect van een interventie worden gemeten.

De CPA heeft eerder in haar brief van 4 juli 2016 vragen gesteld over het gebruik van de ZRM. De CPA verwijst hier naar vraag 2, 3 en 4 van deze brief. Ook na uw toelichting blijven deze punten in de optiek van de CPA van zeer groot belang. Het instrument ZRM is een middel met ingrijpende vragen over zeer gevoelige onderwerpen die de persoonlijke levenssfeer direct raken. Ook als alleen een score over blijft en de vragen en antwoorden niet bewaard blijven, zijn deze punten onverminderd van belang.

Om deze reden herhaalt de CPA haar advies op deze punten:

Proportionaliteit en subsidiariteit
In de kader van de toetsing aan de beginselen van proportionaliteit ('is de verwerking noodzakelijk met het oog op het doel en daarmee in verhouding') en proportionaliteit ('kan het niet op een minder ingrijpende wijze') stelt de CPA dat het gebruik van instrument alleen geoorloofd is in die gevallen waarbij de hulpverlener vanuit zijn expertise van oordeel is dat het bij een cliënt vermoedelijk om een meervoudige complexe problematiek gaat. In andere gevallen is het afnemen van een ZRM een te zwaar middel. De CPA verwijst naar het voorbeeld van de aanvraag van een traplift, waarbij op elke 13 domeinen uit het leven gescoord moet worden of bij verpleegkundige hulp voor ouderen. In deze gevallen is een minder ingrijpende werkwijze aangewezen.

Transparantie
De CPA adviseert dat het altijd duidelijk is voor betrokkenen wat er gebeurt met de scores en wie daarvoor de verantwoordelijke is. Ook als de betrokkene geen gebruik maakt van Mijn ZRM maar een hulpverlener deze afneemt, moet duidelijk zijn wat daarover wordt vastgelegd en wie daar toegang toe hebben en wanneer deze informatie wordt vernietigd.

De CPA adviseert u daarom om een instructie voor hulpverleners op te stellen die met het instrument wordt verstrekt, die specifiek gaat over de wijze waaruit met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer met het instrument wordt omgegaan. Het geven van op de instructie gebaseerde voorlichting aan betrokkenen zal bijdragen aan de transparantie voor de betrokkenen voor het gebruik dat met de hem/haar betreffende gegevens wordt gemaakt. In de instructie kan ook aan de noodzaak om maatwerk te betrachten aandacht worden besteed.

Een instructie laat onverlet dat de ambtelijk verantwoordelijke altijd moet laten toetsen of er sprake is van een toereikende wettelijke grondslag voor de gegevensverwerking in de zin van de wet. Het instrument wordt voor meerdere gemeentelijke aanpakken en doeleinden ingezet. Het is van belang dat vóór een besluit tot het gebruik, de wettelijke grondslag zowel als de vraag of het noodzakelijk is en in verhouding tot het doel om het instrument te gebruiken, wordt beantwoord.

Tot slot verwijs ik u hier kortheidshalve naar de notulen van de vergadering over het betreffende agendapunt.

Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

5.1, 2, e

Hoogachtend,

5.1, 2, e

De heer mr. dr. U van de Pol
Voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het concept-verslag van de besloten vergadering op donderdag 9 maart 2017

5. Zelfredzaamheidsmatrix GGD

De heer5.1, 2, e geeft met bijgevoegde presentatie een toelichting op de verschillende producten van de ZRM: de ZRM zelf, Mijn ZRM, ZRM Digitaal en de ZOOM-database. De ZRM is ontwikkeld om te komen tot een goed en tijdig hulpaanbod en als instrument dat onafhankelijk is van de opleiding en ervaring van de professionele hulpverlener. De burger hoeft zijn verhaal maar een keer te vertellen en ook zijn eigen kracht wordt in beeld gebracht. De resultaten zijn ook van betekenis voor het ontwikkelen van beleid omdat men meer inzicht krijgt in subpopulaties en daardoor beter maatwerk kan leveren. De matrix is inmiddels volop in gebruik in Amsterdam en andere gemeenten voor screening, behandelplanning en andere toepassingen. Er zijn wel klachten van hulpverleners, maar die blijken meestal samen te hangen met een zekere moeite met integraal werken of met het bespreekbaar maken van lastige onderwerpen. Voor beleidsonderzoek verstrekken instellingen anonieme dumps van hun gegevens.
Mijn ZRM is een digitaal zelfscoremiddel waar iedereen anoniem en zonder registratie kan onderzoeken hoe het gesteld is met zijn zelfredzaamheid. Daar is geen papieren versie van. Hulpverleners kunnen hun cliënten vragen eerst thuis zelf die test te doen ter voorbereiding op hun intakegesprek. Zowel in de ZRM als in Mijn ZRM zijn in 13 domeinen scores van 1 – 5 te behalen. De optelsom van die indicatoren is de totaalscore van de ZRM. In het digitale Mijn ZRM reageert de deelnemer op stellingen. De ZRM zelf is een hulpmiddel van de hulpverlener die aan de hand van aangeleverde maatstaven de scores bepaalt. De antwoorden op individuele vragen worden niet vastgelegd, alleen de scores worden geregistreerd.

De voorzitter vraagt of men ook veranderingen in de loop der tijd meet. Verder wil hij weten of men alle 13 domeinen moet doorlopen of dat men selectief te werk kan gaan.

De heer5.1, 2, e zegt dat de ZRM informatie verzamelt over de voorgaande 30 dagen. In theorie zou men elke drie maanden de ZRM kunnen opmaken, maar in de praktijk gebeurt dat amper. In sommige gevallen worden er wel begin-, tussen- en uitstroomscores vastgesteld om te bekijken of een behandeling heeft gewerkt.
Het advies is wel elk domein aan de orde te stellen om te kunnen vaststellen of zich in dat domein al dan niet problemen voordoen. Dat hoort bij het integraal werken in het sociaal domein.
In de ZRM staat niet hoe men informatie moet verzamelen, maar wel hoe informatie te categoriseren is. Er wordt bewust niet te veel voorgekookt om kokerdenken te voorkomen. Het is aan de behandelaar en instelling om te beoordelen of er dieper doorgevraagd moet worden. Bij de ZRM worden ook geen andere vormen van verslaglegging of registratie aangeboden. Het grote voordeel van de ZRM is dat informatieverwerving gekoppeld wordt aan een conclusie voor behandeling. Dat resultaat blijft in het cliëntendossier.

De CPA is benieuwd wat men in het veld vindt van de ZRM.

De heer Van der Velpen zegt dat hulpverleners het een goed instrument vinden en een transparant hulpmiddel voor een gesprek dat tot een conclusie leidt. De DWI vindt het een goed middel. De Top 600 gebruikt het om de voortgang te monitoren. Samen Doen gebruikt de ZRM op geaggregeerd niveau om zaken beter te organiseren. Bij een MKBA kregen de instellingen die met de ZRM werken complimenten voor het aanleveren van goed basismateriaal voor de analyse. Diverse rapporten tonen aan dat men ook op beleidsmatig niveau de ZRM waardeert.

De CPA wil weten of het instrument vooral geschikt is voor gevallen waar de hulpverlener vanuit zijn expertise een meervoudige problematiek vermoedt.

De heer Van der Velpen stelt dat het juist een middel is om vast te stellen of er sprake is van enkelvoudige of meervoudige problematiek. Dat is niet alleen een behoefte van de onderzoeker om alles te achterhalen, maar sluit ook aan bij de wijze van integraal werken in het sociaal domein. Het instrument is juist bedoeld om onafhankelijk van de kennis en ervaring van de betreffende hulpverlener te komen tot een conclusie. Zo wil men willekeur zoveel mogelijk voorkomen.

De CPA vraagt of de burger wel recht houdt op een traplift of andere voorzieningen als hij weigert mee te werken aan een ZRM. Volgens een onderzoekster van de CPA stelt bijvoorbeeld Achmea een ZRM als voorwaarde voor vergoeding van sommige voorzieningen.

De heer Van der Velpen zegt dat het instrument daar zeker niet voor bedoeld is. De indicatiestelling verloopt via een ander traject. De ZRM is een goed hulpmiddel bij een keukentafelgesprek maar gebruik voor andere doeleinden, is nooit volledig uit te sluiten.

De voorzitter merkt op dat men het instrument wel als zodanig kan aanleveren, maar dat de vraag blijft hoe men het in de praktijk hanteert en of daar dan niet selectief gebruik gemaakt wordt van het instrument. Het lijkt hem van essentieel belang goede instructies aan te reiken om oneigenlijk gebruik te voorkomen. Het instrument kan minder vrijblijvend zijn dan op het eerste gezicht lijkt. Daar moet men wel alert op zijn.
Hij constateert dat er geen concrete vragen meer zijn en dankt de twee heren voor hun heldere presentatie en toelichting.